

> Retouradres Postbus 30941 2500 GX Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Wonen, Wijken en
Integratie**

Rijnstraat 8
Postbus 30941
2500 GX Den Haag
www.vrom.nl

Kenmerk
SB2009010747

Datum 19 februari 2009
Betreft Vragen over het energielabel tijdens het Algemeen Overleg 28 januari
2009 'Energiebesparing Gebouwde Omgeving'

Geachte Voorzitter,

Op 28 januari 2009 heeft het Algemeen Overleg Energiebesparing Gebouwde Omgeving plaatsgevonden door de algemene Commissie voor Wonen, Wijken en Integratie (WWI) met de minister voor Wonen, Wijken en Integratie en de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Tijdens dit Algemeen Overleg heeft u veel aandacht besteed aan het energielabel. Daaruit spreekt niet alleen uw betrokkenheid, maar vooral ook uw bezorgdheid over dit onderwerp. Ik begrijp uw zorgen.

In deze brief ga ik in op een aantal van uw vragen. Half maart ontvangt u het onderzoek naar handhaving en sanctionering van het energielabel in andere lidstaten van de Europese Unie en een antwoord op de nog openstaande vragen van het Algemeen Overleg.

De VROM-inspectie voert momenteel, op verzoek van mijn voorganger, een grootschalig onderzoek uit naar de uitvoering van het labelen van woningen en de werking van het kwaliteitsborgingsysteem. Dit onderzoek wordt in april opgeleverd. Verder heeft MilieuCentraal een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van het label. De steekproef is relatief klein, maar geeft voldoende aanleiding voor nader onderzoek. Daarnaast heb ik ook diverse signalen ontvangen van marktpartijen.

Met het onderzoek van de VROM-inspectie krijg ik handvatten om aan de slag te gaan met kwaliteitsverbetering. Bovendien zal ik de marktpartijen, die zorg dragen voor de kwaliteitsborging van het energielabel, op hun verantwoordelijkheid aan spreken en ervoor te zorgen dat zij uitvoering geven aan verdere verbetering.

Zoals ik het nu zie zijn er drie hoofdpunten van commentaar:

- Het kwaliteitsborgingssysteem: dit systeem en de daarbij behorende protocollen worden nog onvoldoende stringent nageleefd. Dit ondermijnt de kwaliteit van het label. Een voorbeeld hiervan is dat niet bij elke woningopname het voorgeschreven protocol gevolgd wordt.
- Gebruiksvriendelijkheid van de software: er zijn klachten van energielabeladviseurs over de gebruiksvriendelijkheid van de software die gebruikt wordt voor het opstellen van een energielabel. De software is in sommige gevallen, bijvoorbeeld voor relatief oude woningen die zijn nageïsoleerd, moeilijk te gebruiken voor de energielabeladviseur.
- Opname van nieuwe technieken in het energielabel: in de bepalingmethodiek die gebruikt wordt voor het energielabel komt een aantal nieuwe energiebesparende technieken nog niet voor. Het gaat hier bijvoorbeeld om nieuwe isolatietechnieken.

**Directoraat-Generaal
Wonen, Wijken en
Integratie**

Datum
19 februari 2009

Kenmerk
SB2009010747

Ik neem deze drie hoofdpunten zeer serieus en zal erop toezien dat deze tot een oplossing worden gebracht.

De voorgenomen wijzigingen van de lay-out van het label, die bedoeld zijn ter verheldering van het label voor de consument, heb ik aan u gepresenteerd in mijn brief van 7 januari j.l. De werkgroep met marktpartijen en brancheorganisaties, die betrokken was bij de totstandkoming van de verbeterde lay-out, heeft geadviseerd om te kiezen voor een splitsing van het primair energieverbruik op het energielabel in elektriciteit, gas en warmte. Ook tijdens het Algemeen Overleg is hier door verschillende Tweede Kamerleden aan gerefereerd. Deze splitsing kan momenteel gedeeltelijk gerealiseerd worden door één van de softwareleveranciers. Deze softwareleverancier is in staat om elektriciteit, gas en warmte op te splitsen, maar deze uitsplitsing staat nog niet beschreven in de labelmethodiek. Om dit wel mogelijk te maken zijn nog enkele maanden nodig om de uitsplitsing op genormeerde wijze te beschrijven.

Hier komt nog bij dat er weliswaar veel werk verricht is om de verbeterde lay-out te introduceren, maar dat een gedeelte van de softwareontwikkelaars de software nog niet volledig heeft ingebouwd in de eerste week van maart. Daarnaast heeft nog géén enkele softwareleverancier de softwarepakketten met de verbeterde lay-out gedistribueerd naar de energielabeladviseurs.

Op basis van het bovenstaande concludeer ik dat een eenmalige wijziging van het energielabel verkiesbaar is boven het laten doorvoeren van verschillende wijzigingen gedurende het jaar. Ik stel dan ook voor om dit jaar één omvangrijke wijziging door te voeren, waarin de volgende elementen in ieder geval meegenomen worden.

- Verbeterde lay-out van het energielabel conform het prototype van 7 januari
- Een splitsing van het primair energieverbruik op het energielabel in elektriciteit, gas en warmte
- Actualisatie van de bepalingmethodiek
- Actualisatie van de opnamemethodiek
- Actualisatie van de software

Uiteraard kunnen er nog wijzigingen of aanpassingen op bovenstaande komen als gevolg van de in april te verwachten onderzoeksresultaten van de VROM-Inspectie, suggesties vanuit de Tweede Kamer of van brancheorganisaties of marktpartijen.

**Directoraat-Generaal
Wonen, Wijken en
Integratie**

Datum
19 februari 2009

Kenmerk
SB2009010747

Voor dit gehele proces zijn in ieder geval de volgende stappen vereist:

- Ik zal de leveranciers van energielabels aanspreken op een zorgvuldige uitvoering van het kwaliteitsborgingssysteem.
- Voor de splitsing van het energieverbruik is een uitbreiding van de methodiek nodig. Voor dit traject is de 'ISSO werkgroep 75/82', een werkgroep met deskundigen, verantwoordelijk.
- Voor de aanpassing van de huidige software zijn alle hier genoemde punten van belang. De software dient aangepast, getest en goedgekeurd te worden, alvorens deze uitgegeven kan worden aan de energielabeladviseurs. Ook moet de betreffende Beoordelingsrichtlijn 9501 over de kwaliteit van de software aangepast te worden.
- In het kader van een jaarlijkse update van de bepalingsmethodiek wordt er door de 'ISSO werkgroep 75/82' gewerkt aan de opname van een aantal nieuwe technieken in de methodiek, alsmede de aanscherping van bestaande technieken. Op basis van de wijzigingen die in de bepalingsmethodiek optreden, dient de Beoordelingsrichtlijn 9500 over de kwaliteit van het energielabelproces te worden aangepast door het College van Deskundigen voor de Installatiesector, alsook het Besluit energieprestatie gebouwen en de Regeling energieprestatie gebouwen. Deze update met nieuwe technieken zal elk jaar doorgevoerd worden.

Ik verwacht dat dit gehele pakket rond oktober doorgevoerd kan worden. Dit is vooral afhankelijk van de inzet van marktpartijen en accreditatie van de wijziging van de beoordelingsrichtlijn en het toetsen en goedkeuren van de software. Om de wijzigingen in oktober doorgevoerd en goedgekeurd te krijgen is er tot de zomer tijd om eventueel aanvullingen of wijzigingen op dit pakket mee te nemen.

Naar aanleiding van het onderzoek van de VROM-Inspectie zal ik u in mei informeren over de inhoud van het onderzoek en de nog te ondernemen stappen in de verdere verbetering van het energielabel.

De labelsupplementen voor de reeds verstrekte certificaten, zoals toegezegd in mijn brief van 7 januari j.l., laat ik gelijk lopen met de inwerkingtreding van de nieuwe lay-out omdat het onwenselijk is om verschillende versies van het energielabel naast elkaar te laten functioneren. Dit kan voor verwarring zorgen bij de consument. Ook de supplementverstrekking zal rond oktober starten.

Gezien de noodzaak tot herstel van het vertrouwen bij het publiek en marktpartijen geef ik voorrang aan het energielabel voor woningen. Dit betekent dat de aanpassing van de lay-out voor de utiliteitsbouw hierop zal volgen.

Hoogachtend,
de minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

**Directoraat-Generaal
Wonen, Wijken en
Integratie**

Datum
19 februari 2009

Kenmerk
SB2009010747

E. E. van der Laan